

ĐỆ TỬ QUY VÀ TU HỌC PHẬT PHÁP

Giám định Lão Pháp Sư Tịnh Không

Chủ giảng thầy Thái Lễ Húc

Giảng từ ngày 6/3/2005 đến ngày 13/03/2005 tại Tịnh Tông Học Hội Australia

TẬP 25

Kính thưa chư vị pháp sư, chư vị đồng tu, A Di Đà Phật!

Tiết trước chúng ta có nói đến câu chuyện vãng sanh của vị Bồ Tát Vương Đà Thiết trong “Tịnh Độ Thánh Hiền Lục”, tại sao lại nói tới câu chuyện này? Quan trọng nhất là chúng ta nghe đến quá trình hành trì của vị Thánh Hiền này, phải hiểu được ông có chỗ nào đáng để chúng ta học tập noi theo, tìm ra khoảng cách chênh lệch giữa đôi bên, như vậy chúng ta mới có thể đuổi kịp. Khi này có nói đến, vị sư phụ xuất gia nói với ông: chỉ cần ông vừa rèn sắt vừa niệm Phật, như vậy sẽ không ảnh hưởng đến công việc của ông. Từ hôm đó trở đi Vương Đà Thiết bắt đầu vừa rèn sắt vừa niệm Phật, gõ một tiếng niệm một câu Phật hiệu. Vợ của ông đi đến nói với ông: ông bị bệnh hả? Rèn sắt đã mệt như vậy rồi, còn niệm Phật gì chứ? Ông niệm Phật cũng không cảm thấy mệt, thậm chí còn cảm thấy thoải mái hơn trước đây, cho nên ông mặc kệ sự bất mãn của vợ mình, ông cũng không để ý tới, tiếp tục thành thật rèn sắt mà niệm Phật. Niệm Phật được ba năm, ông nói với vợ: tôi phải trở về nhà rồi. Vợ ông nói: tôi kết hôn với ông lâu như vậy, chưa từng nghe gã nghèo kiết xác như ông lại có nhà để về. Vợ ông không để ý đến. Hôm đó Vương Đà Thiết đọc một bài kệ “đinh đinh đang đang, rèn lâu thành thép, thái bình sắp tới, ta về tây phương”. Đọc xong ông gõ một cái “keng” rồi đi, nếu như tôi cũng đi như vậy thì tốt biết bao, đứng mà vãng sanh.

Mọi người cảm thấy chúng ta nên học tập theo Hoàng Đà Thiết ở chỗ nào? **Thật thà niệm Phật. Thứ nhất, ông rất cung kính với thầy, với pháp sư nên mới có được nhân duyên mời pháp sư tới nhà. Thứ hai là ông y giáo phụng hành theo lời pháp sư dạy, không giảm bớt chút nào, pháp sư có nói với ông niệm Phật sau này sẽ được lợi ích lớn lao như thế nào không, không hề.** Ông rất tin tưởng người khác, pháp sư nói như vậy nhất định không sai, đến kết quả như thế nào ông cũng không hỏi rõ, chỉ thành thật bắt đầu niệm Phật; cho nên vừa tôn trọng pháp sư vừa thành thật y giáo phụng hành. Chúng ta cũng thấy được, khi người khác góp ý với ông, ông cũng không lung lay, vẫn rất tin tưởng. Chúng ta phải hiểu được pháp

môn niệm Phật là pháp môn rất khó tin tưởng. Cho nên muốn cho tất cả mọi người bên cạnh đều nói bạn đang làm đúng có dễ dàng không? Không dễ dàng! Chúng ta không nên miễn cưỡng, nếu như bạn nói với từng người rằng niệm Phật có thể vãng sanh thành Phật mà họ đều tin tưởng, vậy thì thật không thể nghĩ bàn, họ không thể tiếp nhận cũng là chuyện rất bình thường. **Chúng ta thật thà niệm Phật, cũng không cần người khác đồng ý với chúng ta.**

Tiếp đó, công việc của Hoàng Đả Thiết rất bận rộn, gần như không có thời gian để nghỉ ngơi, vậy mà ông niệm Phật ba năm liền thành tựu. Như vậy cũng nhắc nhở chúng ta, có thể viện cớ nói rằng tôi quá bận, không có thời gian niệm Phật không. Thực ra từ câu chuyện của Hoàng Đả Thiết chúng ta hiểu được rằng, dù có bận rộn hơn chăng nữa cũng không ảnh hưởng chúng ta niệm Phật. Bởi vì bạn có thể niệm thầm trong đầu là được, pháp môn này hoàn toàn không bị ảnh hưởng bởi cuộc sống, bởi công việc. Học tập theo những người có thành tựu, nhất định phải nắm lấy một nguyên tắc, đó là “thà tìm phương pháp để thành công, còn hơn viện cớ khi thất bại”, khi chúng ta viện cớ thì có thể đã đang đánh mất đạo tâm từng chút một rồi. Cho nên “Thánh và Hiền - dần làm được”, nhìn thấy tám gương tốt phải nhanh chóng học tập theo.

Vương Đả Thiết cũng nhắc nhở chúng ta, **một người không biết chữ, một người lao động tay chân còn có cơ hội đời này thành Phật, cho nên chúng ta không thể xem thường, xem nhẹ bất kỳ ai.** Bởi vì người bạn xem thường biết đâu đời này có thể thành Phật, vậy thì tội nghiệp của bạn rất lớn, cho nên chúng ta phải đối xử bình đẳng với tất cả mọi người. Khi chúng ta đọc mỗi một tấm gương trong “Tịnh Độ Thánh Hiền Lục”, chúng ta cũng nên lãnh hội, học tập được từ trong đó, như vậy thì mỗi ngày cuộc sống của chúng ta đều có thể nâng cao chính mình trong đối nhân xử thế tiếp vật. Chúng ta xem câu tiếp theo:

“Thấy người xấu - tự kiểm điểm - có thì sửa - không cảnh giác”

Nhìn thấy người khác không tốt, trước tiên chúng ta phải suy ngẫm xem chính mình có phạm phải lỗi lầm như vậy không, nếu như có phải mau chóng sửa đổi; nếu như không có thì khích lệ chính mình, không nên phạm lỗi giống như họ. Mà đối với người xấu, chúng ta nên khoan dung, hiểu cho họ, **“người xưa bất thiện, không biết đạo đức, không có ai dạy, nên không thể trách”, thực tế là một người không biết gì họ cũng rất đau khổ, không biết đã tạo bao nhiêu tội.** Mà “hết thấy chúng

sanh đều có đức tướng trí huệ của Như Lai”, đạo lý này chúng ta đã hiểu thì nên hi vọng ai cũng có thể thành Phật. Cho nên khi chúng ta gặp người xấu cũng không được sanh tâm phân biệt. Bởi vì “bổn giác vốn có, bất giác vốn không”, đã là vốn có thì nhất định có thể thức tỉnh, thứ vốn là không thì sanh diệt trong từng sát na, chỉ cần chúng ta có đức hạnh, làm tấm gương cho họ, tin tưởng rằng đoạn nhân duyên này cũng sẽ xoay chuyển, có sự giúp đỡ đối với họ.

“Người tu hành chân thật thì không thấy lỗi của người đời”, câu này là Lục Tổ Huệ Năng đại sư dạy chúng ta. Mọi người cảm thấy điều này dễ làm không? Rất nhiều lúc cảm thấy rất có đạo lý, nhưng mà thật sự khi thấy lỗi người thì khó chịu trong lòng, chính mình cũng cảm thấy bất lực, tại sao lại không nén được sự khó chịu trong lòng. Tôi từng nghe sư trưởng giải đáp vấn đề, trong đó có một chú nói rằng, thực sự không cách nào không nhìn vào lỗi lầm của người khác. Sư trưởng trả lời chú rằng: **từ hôm nay trở đi, chỉ cần nhìn thấy lỗi lầm của người khác thì liền nghĩ đó là lỗi lầm của mình.** Ví dụ như nhìn thấy vợ mình sai, ngay lập tức nghĩ là do mình làm chưa đủ tốt, cho nên vợ mình mới không cảm động; nếu như nhìn thấy bạn bè sai liền nghĩ là do mình làm chưa tốt, cho nên họ mới không cảm động; nếu như nhìn thấy xã hội sai liền nghĩ là do mình không làm gương tốt cho nên xã hội mới loạn. Khi chúng ta nhìn thấy tất cả lỗi lầm đều quay lại nghĩ tới **bổn phận của chính mình, vậy thì năng lượng của chúng ta sẽ dùng vào việc làm trọn bổn phận, dùng vào việc nâng cao đức hạnh của chính mình, sẽ không hao phí vào việc đi nhìn lỗi lầm của người khác, không hao phí vào cảm tính của mình.** Phương pháp của sư trưởng rất hay, chúng ta nghe xong cũng cảm thấy hoan hỉ.

Sư trưởng cũng dạy chúng ta, sư trưởng nói: **người khác sai cũng là đúng, chúng ta đúng cũng là sai.** Khi người khác sai, chúng ta coi họ là Bồ Tát tới dạy chúng ta “Thấy người xấu - tự kiểm điểm”, họ cũng đang nói với chúng ta, xã hội hiện nay đang thiếu điều gì, đang cần điều gì? Bởi vì họ làm điều ác là vấn đề hình thành do gia đình, do xã hội, cho nên từ những gì họ làm ra chúng ta cũng hiểu được bổn phận của chính mình, trách nhiệm của chính mình. Chúng ta đúng cũng là sai, khi trong tâm chúng ta sanh ra suy nghĩ tôi đúng anh sai, tôi cao anh thấp, lúc đó chúng ta đã đánh mất tâm cung kính, tâm bình đẳng. Rất nhiều lời dạy bảo của sư trưởng, chúng ta phải bình tâm mà lãnh hội, mà tiếp nhận, sau đó trải sự luyện tâm, thường quán chiếu thái độ của chính mình, khởi tâm động niệm

của chính mình. Khi chúng ta hạ công phu như vậy, tin tưởng rằng rất nhiều thái độ sẽ mau chóng xoay chuyển. Chúng ta xem câu tiếp theo:

“Chỉ đức học - chỉ tài nghệ - không bằng người - phải tự gắng; Nếu quần áo - hoặc ăn uống - không bằng người - không nên buồn”

Câu này nhắc đến “Chỉ đức học - chỉ tài nghệ” là chỉ cuộc sống tinh thần, “Nếu quần áo - hoặc ăn uống” thuộc về cuộc sống vật chất. Chúng ta làm trưởng bối mà giá trị quan cuộc đời nghiêng về vật chất hay là chú trọng đời sống tinh thần, khi giá trị quan của trưởng bối nghiêng về đời sống tinh thần, vậy thì phương hướng cuộc sống của con trẻ sẽ đi theo hướng đời sống tinh thần; nếu trưởng bối theo đuổi cuộc sống hưởng thụ vật chất, vậy thì thế hệ sau có thể cũng sẽ đi theo phương hướng như vậy. Cho nên nếu **chúng ta hi vọng sau này con cái xem trọng đức hạnh, trước tiên chúng ta phải suy xét lại xem giá trị quan cuộc đời của chúng ta có đúng hay không.**

Tôi thường hỏi các phụ huynh: anh hi vọng con cái của mình sau này sẽ có cuộc đời như thế nào? Mọi người hi vọng con cái của mình sau này sẽ có cuộc đời như thế nào? Chắc là có khá nhiều đáp án hi vọng con cái mình sau này giống như sư trưởng, nếu như bạn làm cha mẹ mà khi con cái còn nhỏ đã có thái độ như vậy, vậy thì con cái của bạn chắc sẽ rất có thành tựu, chúng tôi cũng rất hoan hỉ, bởi vì đời đời đều có rất nhiều Thánh Hiền xuất hiện. Chúng ta tìm hiểu từ trong lịch sử, **bất kỳ vị Thánh Hiền nào lưu danh sử xanh cũng đều có cha mẹ tốt, có trưởng bối tốt chỉ dạy, đều không phải là ngẫu nhiên.** Mọi người chưa từng nghĩ qua vấn đề này đúng không? Mỗi ngày đều bận rộn kiếm tiền, mỗi ngày trôi qua, sức đâu nghĩ đến việc này? Rất nhiều phụ huynh nói rằng: thực ra tôi cũng không mong muốn chúng thế nào, chỉ cần chúng vui vẻ là được. Chúng ta phải hiểu được, **khi mục tiêu của chúng ta đặt ra thấp, vậy thì cuộc đời của đứa trẻ sẽ thế nào? “đặt mục tiêu thấp thì không đạt được gì”, cho nên cha mẹ phải có chí hướng thì con cái mới có chí hướng.**

Nói đi cũng phải nói lại, phụ huynh nói là chỉ cần chúng vui vẻ là được. Vậy tôi hỏi ngược lại phụ huynh: anh có vui vẻ không? Các vị đồng tu, mọi người có vui vẻ không? Sao mà biểu cảm của mọi người có vẻ không vui vậy. Khi chúng ta không có cách nào khiến cho thân tâm vui vẻ, vậy thì làm sao hi vọng con cái mà chúng ta dạy dỗ sẽ đạt được thân tâm vui vẻ đây. Rất nhiều người nói cuộc đời phải sống cho

vui vẻ một chút, vậy thì rốt cuộc điều gì mới là vui vẻ thực sự? Nhà Phật nói rằng cuộc đời có tám loại khổ, ba loại khổ, tám loại khổ. Ba loại khổ là chỉ khổ khổ, hoại khổ, hành khổ. Sự vui vẻ mà người đời theo đuổi nằm trong loại nào? Hoại khổ. Bạn xem hiện nay rất coi trọng hoạt động giải trí, có chuyện đó không? Lịch sử dân tộc mấy nghìn năm của chúng ta có từng xem trọng hoạt động giải trí không? Rất ít! Vậy tại sao người phương tây lại muốn tổ chức hoạt động giải trí? Điều này đáng để chúng ta suy ngẫm xem. Bởi vì công việc quá vất vả có đúng không? Cho nên phải thư giãn một chút. Đầu tuần bắt lực đều mắc hội chứng ngày thứ hai, tại sao lại như vậy? Cảm thấy bất lực, lại phải đi làm. Nhưng mà chúng ta xem người đọc sách thời xưa, ví dụ nếu họ làm quan, họ có cảm thấy rất đau khổ không? Làm quan có thể phục vụ cho nhân dân, họ cảm thấy rất sung túc. Sau khi làm xong mọi việc, bởi vì người dân chất phác, lại không phải xử lý một đống chuyện vụn vặt, nên họ có thể đi du sơn ngoạn thủy, sống trong thế giới tự nhiên, thân tâm nhẹ nhàng an lạc.

Hoạt động giải trí của người hiện nay là gì? Chúng tôi chủ nhiệm lớp, mỗi lần đi du lịch sẽ gợi ý một số địa điểm cho học sinh, chúng tôi hi vọng chúng có thể sống trong thế giới tự nhiên nhiều hơn. Kết quả là học sinh không thèm suy nghĩ đến mấy nơi tự nhiên, đều muốn đi đâu? Muốn đi công viên giải trí, mà giá vé lại đắt đỏ, thực sự là vé vào cổng quá đắt. Lúc đấy chúng đi chơi, chúng ở đó chơi mấy trò cảm giác mạnh rơi từ độ cao mấy trăm mét xuống, trong lúc rơi xuống thì la hét không ngừng. **Con người thật đáng thương, tự chuốc khổ vào mình, tốn tiền để chịu tội.** Tại sao lại như vậy? **Trong lòng thực sự không hề vui vẻ, rất trống rỗng, muốn vui vẻ phải tìm sự kích thích, cũng giống như hút thuốc phiện vậy, hút vào thì cảm thấy dễ chịu hơn nhiều, nhưng mà qua mười phút sau lại cảm thấy rất trống rỗng.** Tôi nhớ có một lần tôi đưa học sinh đi chơi, nhìn thấy chúng chơi như vậy tôi cảm thấy không chịu nổi, tôi nghĩ thực sự vui đến vậy sao? Tôi liền lên ngồi thử trò chơi vòng quay, lúc bước xuống tôi suýt nữa ói tại chỗ. Tôi nghĩ con người thật đáng thương, không cách nào hiểu được sự vui vẻ trong lòng, họ chưa từng cảm nhận được “Học rồi mà thường ôn tập, chẳng phải rất vui sao?”. Cho nên việc cha mẹ, **trưởng bối chỉ dạy dẫn dắt giá trị quan cuộc sống cho con trẻ vô cùng quan trọng, khi chúng thực sự theo đuổi sự vui vẻ sung túc nội tại, sau này chúng có gặp phải những thứ phù phiếm, những thứ không có giá trị thì chúng cũng không hứng thú.**

Thông thường mọi người đều theo đuổi hoài khổ, ví dụ như đi mua một bộ quần áo rất đẹp, họ cảm thấy rất vui vẻ. Mọi người cảm thấy có thể vui vẻ được bao lâu? Mua một bộ quần áo đẹp vui vẻ được bao lâu? Có thể là hai ba ngày, mỗi ngày đều mặc để ngắm một lát. Nhưng mà thẻ đã quẹt, có thể là phải dùng nửa tháng lương hoặc một tháng lương để trả tiền mua sắm, cho nên 10 ngày cuối tháng phải ăn mì gói để sống qua ngày, có người như vậy không? Có! Sao mọi người lại biết vậy? Chúng ta thấy rất nhiều người trẻ tuổi hiện nay sống như vậy, có người chịu không nổi về nhà nói với cha: cha ơi con hết tiền rồi. Người cha cũng rất tức giận: đã nói với con bao nhiêu lần rồi mà con không chịu nghe, tức chết đi được, cần bao nhiêu tiền thì nói. Vẫn là lấy tiền đưa cho con, làm hại con mình. Tại sao lại theo đuổi vật chất? **Tấm gương của người lớn đã trực tiếp ảnh hưởng đến con trẻ.**

Nếu như hôm nay chúng ta mua một chiếc xe hơi thì vui vẻ được bao lâu? Mua loại xe thể thao cao cấp, có thể sẽ vui vẻ một tháng, mà sự vui vẻ đó lại tạo thành đau khổ cho người khác, bởi vì người vợ từ đó trở đi sẽ từ vợ cả trở thành cái gì? Trở thành vợ lẽ, xe biến thành vợ cả, mỗi ngày đều phải lau chùi sáng bóng. Sau đó chạy được nửa năm, một năm lại thấy ra mẫu xe mới, trong lòng cảm thấy ngứa ngáy, lại thua kém người khác, xe chưa chạy được bao lâu liền đổi xe mới, khoản nợ mua xe phải trả trong bao lâu? Có thể là phải trả rất nhiều năm. **Vui vẻ quá ngắn ngủi mà đau khổ thì lâu dài, đây là điều mà con người hiện nay theo đuổi.**

Còn có người trong lúc nói chuyện, trong lúc ăn cơm với người khác, nếu như chính họ không mua một căn biệt thự xa hoa thì cảm thấy không bằng người khác. Cho nên rất nhiều người không mua nhà để ở mà để làm gì? Để nói với người khác rằng tôi cũng có nhà. Mua một căn nhà có thể sẽ vui vẻ được một năm, nhưng mà đau khổ bao nhiêu lâu? Có thể phải trả nợ trong mười năm, mười lăm năm, thậm chí còn lâu hơn. Bởi vì mua biệt thự xa hoa thì lại phải tìm hai người giúp việc đến trông coi, chủ nhân một năm tới đó được hai ba lần, người giúp việc thì ngày ngày được ở trong biệt thự, mọi người cảm thấy rốt cuộc là ai có phước báo? Cuộc đời chạy theo hư vinh, sau cùng người giúp việc lại có phước báo, hai vợ chồng mỗi ngày đều ra sức kiếm tiền mới đủ để trả nợ mua nhà. **Dục vọng vật chất là vực sâu không đáy, cuộc đời như vậy cũng giống như xây một căn nhà, bên ngoài rất đẹp, bên trong trống rỗng, đến cột trụ cũng xây không vững, sớm muộn gì cũng có ngày sụp đổ. Cha mẹ có thái độ cuộc đời như vậy, con cái được dạy dỗ ra chắc chắn không thể nào ưu tú được.**

Kế hoạch cho cuộc đời của người phương Tây có xu hướng như vậy, lúc còn trẻ thì giống như thiên đường, đến tuổi trung niên thì như chiến trường, đến khi về già thì như nấm mộ. Chúng ta cùng xem, tại sao lúc còn trẻ lại như thiên đường? Muốn cái gì thì cho cái đó, nói là phải thuận theo cá tính của chúng, không được hạn chế chúng. Nói như vậy có lý không? Hiện nay lý luận giáo dục của phương Tây khá thịnh hành, cho nên thanh thiếu niên hiện nay được dạy dỗ ra không phải là vấn đề của một khu vực, mà là vấn đề của toàn thế giới, bởi vì đều dạy dỗ như vậy. Dân tộc chúng ta không làm theo cách dạy của tổ tiên, cũng học theo cách dạy của phương Tây, thế hệ sau của chúng ta hiện nay cũng khiến chúng ta rất đau đầu, quả báo đã xuất hiện. **“Nếu không dạy thì cái tính ấy thay đổi”, từ nhỏ đã nuôi dưỡng dục vọng của chúng thì sẽ rất khó mà ngăn chặn được.**

Con trẻ hiện nay tiêu tiền, nếu như bạn đi tìm hiểu một chút, sau khi nghe xong có khi còn thổ huyết. Rất nhiều học sinh cấp ba tiêu tiền tới mức mẹ chúng chịu không nổi, chỉ gọi một cuộc điện thoại thôi mà không biết đã hết bao nhiêu tiền cước, hưởng hồ là chi tiêu vào những thứ khác. Nhưng mà phải trách ai? Trách cha mẹ. Đứa trẻ đòi gì được nấy mới khiến chúng có thói quen chi tiêu như vậy. Rất vui vẻ, giống như thiên đường, mua một đồng đồ, tổn hao phước báo, hình thành thói quen xấu rồi. Rất nhiều em học sinh mới hơn mười tuổi, hai mươi tuổi đã mở mấy chiếc thẻ tín dụng, thẻ này tiêu hết rồi thì lại mở thẻ khác, chuyện như vậy xảy ra quá nhiều. Mục đích ban đầu của việc phát minh ra thẻ tín dụng là gì? Chúng ta luôn cảm thấy cái mới là cái tốt, thực ra cũng không hẳn như vậy. Bởi vì thiết kế sản phẩm mới khiến cho dục vọng của con người không ngừng sanh ra, sau khi mua xong thì đa phần thường hối hận. **Người trẻ tuổi vẫn chưa bước ra xã hội kiếm tiền mà đã có rất nhiều khoản nợ phải trả, thậm chí là chữ tín ngoài xã hội vẫn chưa kịp gây dựng thì đã bắt đầu đánh mất.**

Bởi vì dục vọng tăng trưởng thì nhất định phải kiếm tiền để thỏa mãn, mỗi ngày sống trong nợ nần cũng giống như là chiến trường vậy, phải cạnh tranh với người khác, phải đánh bại người khác mới có thể kiếm được tiền. Rất nhiều gia đình ở phương Tây luôn trong tình trạng nợ nần từ thời trẻ cho đến khi về già, mua trước rồi tính sau. Khi công việc không ổn định, những thứ mà họ mua sẽ xảy ra vấn đề, nhà bị thu hồi, thậm chí có những khoản chi tiêu quá mức đến nỗi không thể trả được, khiến gia đình trở nên rối loạn, chuyện như vậy rất nhiều. **Giáo dục của chúng**

ta không hề dạy dỗ chi tiêu phung phí như vậy, mà nhấn mạnh phải tiết kiệm để duy trì gia đình, phải yêu tiếc đồ vật mới đúng.

Cuộc sống thời trung niên giống như chiến trường, khi về già, bởi vì không có hiếu đạo, cho nên tuổi già đa phần là sống ở viện dưỡng lão. Mặc dù chính phủ sẽ phụ trách những chi phí này, nhưng mà chúng ta thử suy ngẫm mà xem, chi phí của viện dưỡng lão đến từ đâu? Có thể là đã tiêu vào tiền của con cháu đời thứ ba, con cháu đời thứ tư rồi. **Chúng ta không nên chỉ nhìn vào bề ngoài hào nhoáng, phải nhìn vào chỗ sai lầm trong bản chất nội tại.** Thực ra những chi phí này đều tiêu vào tiền của con cháu đời sau, làm như vậy không phải là hành vi thỏa đáng. Người dân chúng ta có làm như vậy không? Tổ tiên chúng ta lúc nào cũng nghĩ làm sao mang lại lợi ích cho đời sau, người dân mà tôi nói đó phải để trong ngoặc kép, đó là người dân cách đây 200 năm, thời chúng ta thì không được như vậy nữa rồi. Người trẻ tuổi hiện nay, vợ chồng trẻ hiện nay kiếm được tiền thì sẽ thế nào? Tiêu cho chính mình, chỉ nghĩ đến chính mình, tư tưởng thái độ như vậy đều là do bị ảnh hưởng bởi hoàn cảnh. Tại sao không có ai thay đổi chế độ này? Bởi vì nếu như thay đổi chế độ của viện dưỡng lão thì có thể sẽ không được bầu chọn. Cho nên rõ ràng biết rằng làm như vậy sẽ tổn hại đến lợi ích của con cháu đời sau, nhưng vì quyền lực của chính mình, họ cũng không muốn thay đổi.

Chúng ta suy ngẫm mà xem, khi những người già này đến viện dưỡng lão sinh sống, rốt cuộc như vậy có tốt không? Bởi vì người phương Tây không có hiếu đạo, cho nên sau khi con cái trưởng thành càng ngày càng ít khi liên lạc với cha mẹ, đến khi cha mẹ về già thì gần như con cái không còn liên lạc nữa. Nếu con cái tới thăm thì cha mẹ sẽ nói: thật vui quá, con trai tôi vẫn chưa quên tôi. Nếu như chúng ta nghe được như vậy, trong lòng sẽ cảm thấy họ rất đáng thương, **làm người mà quên cả hiếu đạo, một đời này chỉ vội vàng chạy theo hưởng thụ vật chất, cuộc đời như vậy quá trống rỗng.** Hơn nữa sống ở viện dưỡng lão, có thể sẽ thường nghe số 108 qua đời, số 216 qua đời, nhìn người xung quanh lần lượt qua đời, mỗi ngày đều nghĩ, lúc nào đến lượt mình, cuộc sống tinh thần bị giày vò như vậy.

Nếu như về già có thể được hưởng niềm vui quây quần bên con cháu, tuổi già như vậy mới là cuộc đời thật sự. Cho nên người xưa chăm lo cuộc sống của mình không dùng phương thức như vậy, **người xưa nhấn mạnh lúc còn trẻ phải bồi dưỡng phước báo, tuổi trung niên phải tạo phước, tuổi già mới hưởng phước; tuổi già hưởng phước mới là phước báo thật sự.** Có câu nói hơi khó nghe một

chút, nhưng dùng vào thời hiện nay khá là phù hợp, trước đây mắng người thường nói “chết không được tử tế”, bây giờ chuyện như vậy đã trở thành rất phổ biến. Mọi người bây giờ còn nghe nói cụ già hàng xóm nằm ngủ rồi qua đời không, không chút đau đớn nào? Hiện nay có còn không? Cụ ấy có phải là người niệm Phật không? Trước đây khi còn nhỏ thường nghe thấy chuyện như vậy, bây giờ thì không còn nghe nói nữa, đa phần là ung thư hay bị bệnh mãn tính rồi qua đời, tuổi già trôi qua rất đau khổ.

Cho nên phải dạy con trẻ từ nhỏ tiết kiệm, bồi dưỡng phước, mà ruộng phước do tâm trồng. Khi con cái từ nhỏ tiếp nhận giáo dục Thánh Hiền, chúng luôn biết nghĩ cho người khác, phục vụ người khác, vậy thì từ nhỏ chúng đã có thể tích lũy phước báo. Người thông thường luôn cảm thấy cuộc đời trước năm hai mươi tuổi không có cống hiến, sau sáu mươi tuổi cũng quá già không thể làm gì được, nên thường quy hoạch cuộc đời trong bốn mươi năm, **thực ra chỉ cần con trẻ từ nhỏ học Đệ Tử Quy thì tâm của chúng đã tích lũy phước phần, phước báo cho cuộc đời chúng.**

Có một đứa trẻ mới hai tuổi, lần đầu tiên đi học, sau khi học xong trở về nhà, cha mẹ hỏi em: hôm nay con học được điều gì? Đứa trẻ này nói với cha mẹ: con học được phải hiếu thuận cha mẹ. Một đứa trẻ hai tuổi đã nói nghe rất rõ ràng. Lần thứ hai đi học trở về, bởi vì buổi học hôm đó nhìn thấy rất nhiều bạn nhỏ lên trên bục giảng kể ra hành vi hiếu thuận của chúng khi ở nhà, cho nên em nhỏ này sau khi học xong trở về nhà, ngay lập tức đi bung một ly nước ấm tới cho cha mẹ uống. **Đứa trẻ hai tuổi chỉ cần học tập giáo dục Thánh Hiền, từ nhỏ biết được hiếu thuận, biết được tôn kính trưởng bối, có tâm như vậy, tự nhiên sẽ tích lũy phước báo.** Bởi vì có thái độ cuộc đời như vậy, khi chúng ra xã hội chắc chắn sẽ không vì công danh lợi lộc của chính mình, mà hiểu được lấy của xã hội thì phải dùng lại cho xã hội, phải làm hết khả năng của mình để tạo phước cho mọi người. Chúng sẽ chăm chỉ làm việc, tích lũy trí tuệ cuộc đời của chúng.

Đến khi về già, chúng đã tương đối có trải nghiệm về cuộc đời, càng lớn tuổi trí tuệ càng cao, càng lớn tuổi thì càng có nhiều người cần chúng giúp đỡ, cần chúng hỗ trợ. Cho nên cũng giống như sư trưởng vậy, thầy đã gần 80 tuổi, đi đến bất kỳ đất nước nào, bất kỳ dân tộc nào, bất kỳ tôn giáo nào, mọi người đều hi vọng có thể thân cận sư trưởng để học tập. Cho nên **có thể tiếp nhận giáo dục Thánh Hiền thì một đời của chúng sẽ rất sung túc, rất có giá trị.** Khi chúng rời khỏi thế gian này, tầm

ảnh hưởng của chúng vẫn tiếp tục tồn tại, bởi vì chúng chân thành cống hiến, chân thành tạo phước cho xã hội, cho nên sanh mạng của chúng sẽ tiếp diễn không ngừng. Xin hỏi mọi người Khổng Lão phu tử đã qua đời chưa? Tinh thần của Khổng Lão phu tử, lời dạy của ngài đã kéo dài hơn hai ngàn năm, vẫn còn đang ảnh hưởng tới chúng ta. Khi chúng ta xây dựng cuộc đời như vậy thì sẽ khiến cho cuộc đời tỏa sáng; khi chúng ta dùng thái độ như vậy để xây dựng cuộc đời, chúng ta cũng dần dần con cái dùng thái độ như vậy để xây dựng cuộc đời, giá trị quan như vậy sẽ dần dần gia đình đi trên con đường viên mãn sung túc.

Cho nên “*Chỉ đức học - chỉ tài nghệ - không bằng người - phải tự gắng; Nếu quần áo - hoặc ăn uống - không bằng người - không nên buồn*”. **Đối với vật chất, đương nhiên chúng ta không phải là không cần, mà đủ dùng là được.** Người trên thế gian thường nói cuộc đời phải theo đuổi phú quý, mọi người cảm thấy cái gì là phú? Trước đây đọc sách đều nói phải sống cuộc sống vinh hoa phú quý, vậy cái gì là phú? Nếu là con trẻ thì chúng sẽ trả lời như thế nào? Có nhiều tiền là phú. Cái gì là quý? Địa vị cao là quý. Nhận thức như vậy là sai lệch. **Phú thực sự là biết đủ, biết đủ là giàu có; quý thực sự là người khác tôn kính bạn từ trong tâm của họ, người kính là quý.** Khi một người biết đủ, cho dù có nhiều tiền hơn nữa, ví dụ như có 50 triệu, nhìn thấy người khác có một trăm triệu thì trong lòng không thoải mái, trong Kinh Vô Lượng Thọ có câu “không ruộng lo ruộng, không nhà lo nhà, quyền thuộc tài vật, có hay không đều lo”. **Con người không biết đủ thì luôn cảm thấy mình nghèo, cứ mãi chạy theo vật chất, cho nên “người đời cùng tranh giành những chuyện không cần gấp”,** những thứ mình chạy theo đều không mang theo được, trong quá trình chạy theo còn tạo nên một thân tội lỗi, thật là oan uổng.

Phú thực sự là biết đủ, quý thực sự không phải là địa vị xã hội. Có một số người lúc đi làm thì chức vụ rất cao, nhưng khi về hưu thì những người trước đây hay tới nhà tặng quà, chỉ cần vừa nghỉ hưu thì những bạn bè trước đây liền không thấy mặt nữa; có chức quyền thì cửa nhà đông như trẩy hội, hết chức quyền thì cửa nhà vắng vẻ, quý như vậy rất hư hão. Sau khi về hưu thì phụ nữ thường sống khá thọ, bởi vì phụ nữ sau khi về hưu, đi ra công viên sẽ rất tự nhiên mà hòa hợp được với người khác, cùng múa quyền, cùng khiêu vũ. Đàn ông thì từng làm tổng giám đốc, giám đốc, CEO, sau khi nghỉ hưu thì lưng có vẻ cứng, không cúi xuống được, rất khó hòa hợp với người khác, về hưu rồi mà vẫn tỏ vẻ, không buông xuống được

những danh văn lợi dưỡng, tháng ngày trôi qua không vui vẻ cho nên tuổi thọ thường ngắn hơn.

Đời người trong sạch tự tại đến thế gian này, tội gì mà bị ô nhiễm bởi danh văn lợi dưỡng, ngũ dục lục trần, như vậy thật quá vất vả, thật không đáng. Cho nên chúng ta phải thực sự làm một người phú quý. Mọi người biết ai mới thực sự là người phú quý không? Trong lòng mọi người có đáp án chưa? Mọi người đều đã thi đậu, tôi đã nhận được sớ của quý vị, đáp án là sư trưởng. **Sư trưởng đã làm tấm gương tốt như vậy cho chúng ta, vậy thì chúng ta phải “Chớ tự chê - đừng tự bỏ - Thánh và Hiền - dần làm được”.**

Tôi từng nghe một câu chuyện, một vị tổ sư thiền tông, mẹ của ngài qua đời, ngài công mẹ trên lưng đến một nơi, sau đó đốt lửa thiêu xác mẹ của mình. Hàng xóm sau khi nhìn thấy đều vô cùng bất mãn với ngài, cảm thấy ngài không hiểu thuận, sao có thể tùy tiện xử lý thi thể của mẹ mình như vậy được. Vị thiền sư này nói: một người đắc đạo, cả họ sanh thiên, nếu không thì lời của chư Phật là vọng ngữ. Vừa nói xong liền thiêu xác mẹ, ngay lập tức mẹ của ngài hiện tướng người trời rồi bay lên trời. **Khi chúng thực sự luôn suy nghĩ cho chúng sanh, thực sự làm người phú quý thì không chỉ là thành tựu đạo nghiệp của chính mình, mà còn khiến cho tổ tiên có được lợi ích.** Cho nên chúng ta phải lấy đó làm mục tiêu của cuộc đời. Chúng ta xem câu kinh tiếp theo:

“Nghe lỗi giận - nghe khen vui - bạn xấu đến - bạn hiền đi; Nghe khen sợ - nghe lỗi vui - người hiền lương - dần gần gũi”.

“Nghe lỗi giận - nghe khen vui - bạn xấu đến - bạn hiền đi”. Nếu như chúng ta nghe được lỗi lầm của chính mình thì không vui, người khác khen ngợi chúng ta liền vui vẻ, như vậy có thể sẽ khiến những người bạn ưa nịnh nọt bợ đỡ tới thân cận với chúng ta, còn những người bạn mà chỉ ra khuyết điểm của chúng ta dần dần sẽ rời đi, cho nên thái độ này phải khá cẩn thận. **Cuộc đời này nếu như có rất nhiều bạn bè tốt dịu dặt, giúp đỡ chúng ta, chỉ ra khuyết điểm của chúng ta thì sẽ giúp chúng ta giảm bớt rất nhiều lỗi lầm.** Thực ra khi trên mặt chúng ta có vết bẩn, chính mình nhìn không thấy, mà bạn bè nhìn thấy cũng rất vui vẻ giúp chúng ta lau đi, chúng ta nhất định phải cảm ơn họ sâu sắc.

Thời nhà Tống có một người đọc sách tên là Tô Thức, ông quen biết với thiền sư Phật Ấn. Có một lần ông ngồi trên bờ đèo, cảm thấy thân tâm nhẹ nhàng an lạc, rất có cảnh giới liền viết một bài thơ như sau “Đảnh lễ Bạc Giác ngộ; Hào quang chiếu vũ trụ; Tám gió thổi chẳng động; Ngồi vững tòa sen vàng”. Ông cảm thấy mình rất có cảnh giới, cũng rất vui vẻ nên đem bài thơ này tặng cho thiền sư Phật Ấn. Mọi người có biết vì sao ông lại tặng bài thơ cho thiền sư Phật Ấn không? Trong lòng ông đang đợi người khác khen ngợi, “nghe khen vui”, hi vọng người khác khen ngợi khẳng định mình. Kết quả là thiền sư Phật Ấn vừa xem xong liền viết một chữ “rắm” rồi gửi trả lại cho ông. Ông vừa xem thì thấy khác xa với mục đích của mình, lúc đó ông là rất tức giận, ngay lập tức chèo thuyền qua sông tìm thiền sư Phật Ấn. Vừa tới cửa chùa, không nhìn thấy thiền sư Phật Ấn, cửa chùa không mở, nhưng ngoài cửa có viết hai hàng chữ “tám gió thổi chẳng động, một chữ mắm thổi qua sông”. Cho nên **công phu thật sự phải luyện trong cảnh giới, chúng ta cũng thường “niệm Phật ngồi thiền dường như ngộ, dòng đời cuộn cuộn hiện nguyên hình”**. Có một số bạn đồng tu nói là, lúc tôi niệm Phật rất thanh tịnh, niệm ba ngày xong rất muốn ở lại cảnh giới đó, rất sợ trở về nhà nói chuyện với người thân thì cảnh giới không còn nữa. Như vậy có đúng không? **Cảnh giới phải luyện trong cảnh giới, phải trải sự luyện tâm**. Cho nên tám gió thổi không động, chỉ một chữ mắm đã khảo nghiệm Tô Thức.

Cái gì là tám gió? Lợi, suy, hủy báng, tôn vinh, khen ngợi, chế giễu, khổ, vui. **Trong tám cảnh giới này chúng ta hãy khảo nghiệm công phu của chính mình. Đương nhiên lúc bình thường cũng phải như lúc đang chiến đấu, bình thường phải luôn đề khởi câu Phật hiệu thì khi chúng ta bị người khác hủy báng, được người khác khen ngợi, trong lòng bắt đầu dậy sóng thì phải mau chóng dùng câu Phật hiệu mà điều phục**. Khi chúng ta có tâm cảnh giác như vậy thì không sợ niệm khởi chỉ sợ giác chậm, mỗi ngày đều rèn luyện công phu, đều đang nâng cao cảnh giới. Thái độ như vậy chúng ta cũng có thể bắt đầu làm từ gia đình, nếu như hôm nay chúng ta phạm lỗi, vợ giúp đỡ chỉ ra thì phải làm như thế nào? Nhất định phải cúi người trước vợ mình rồi nói: cảm ơn em đã chỉ ra khuyết điểm của anh. Liệu có cúi người được không? **Nếu như cúi được thì gia phong nhất định xoay chuyển ngay lập tức**, mọi người cảm thấy có đạo lý không?

Có một cô giáo đi học được mấy buổi, trở về nhà liền xin lỗi chồng mình: xin lỗi anh, em đã sai rồi. Ba chữ xin lỗi anh vừa nói ra, sắc mặt của chồng cô không thể

tin nổi, rất kinh ngạc, chồng cô nói: không ngờ em lại có thể nói ra được hai chữ xin lỗi! Chồng cô không tin! Người vợ thay đổi quá nhiều, cô cũng viết những thay đổi của mình, còn có một số kinh nghiệm dạy con cái thành một bài văn đưa lên trang Đại Phương Quảng. Cô nói trước đây hai vợ chồng giống như ở ghép ăn cơm cùng, qua một ngày tính một ngày. Thực ra cô kể như vậy cũng khá là chân thật. **Khi một người không biết cách yêu thương người khác, chỉ biết nhìn vào khuyết điểm của người khác, mỗi ngày lại phải gặp nhau, thực sự là không dễ dàng gì. Khi chúng ta thay đổi thái độ, thay đổi suy nghĩ thì sẽ khiến cho gia đình thay đổi lớn.** Mỗi một câu trong Đệ Tử Quy đều là gia phong rất tốt cho gia đình chúng ta, phải bắt đầu áp dụng vào trong cuộc sống. Khi bạn đã làm được câu nào thì đánh dấu vào, câu này đã làm được, lúc đánh dấu trong lòng sẽ cảm thấy rất sung túc. **Nếu như thực hành một tháng mà không được câu nào thì phải làm sao? Chắc chắn là phương pháp sai rồi, phải mau chóng học tập nhiều hơn.**

“Nghe khen sợ - nghe lỗi vui - người hiền lương - dần dần gũi”. Trên thực tế nếu bạn bè có thái độ thẳng thắn không e ngại đối với bạn, thì cũng là do từng biểu hiện của chúng ta, dần dần mới khiến họ thẳng thắn như vậy. **Chúng ta càng rộng lượng thì họ sẽ càng dám nói cho chúng ta biết, chỉ dạy chúng ta,** đây là một quá trình tiến hành theo tuần tự. Ngày mai mọi người gặp bạn đồng tu đừng nói rằng: tôi có khuyết điểm gì nhanh nói cho tôi biết! Vậy thì đối phương sẽ không biết phải làm sao, đối phương sẽ ậm ừ, vẫn là nên thuận theo tự nhiên. Hôm nay chúng ta giảng tới đây thôi, cảm ơn mọi người.